

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ

ΕΤΟΣ Α΄

15 ΜΑΪΟΥ 1893

ΦΥΛΛ. ΙΗ΄

Ο ΣΕΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ 5^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1893

Ἡ ἰδέα περὶ ἐπαναλήψεως νέου τινὸς καταστροφικοῦ σεισμοῦ, κατόπιν Ἡκείνου τῆς 19.ης Ἰανουαρίου, βαθμῶδ' ἤρχισεν νὰ διασκεδάζηται καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἰσορίας τῆς νήσου σπριζόμενοι, ἀφ' ἑτέρου δὲ πιστεύσαντες ὅτι τὸ κακὸν παρήλαθε πλέον, ἤρχισαν νὰ κλιπώσιν, ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν κανονικὴν αὐτῶν πορείαν. Καὶ ὄντως, ἐὰν τὰ πράγματα ἕμενον μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου, ἠδύνατο, τῇ ἀρωγῇ τῶν φιλανθρώπων, οἵτινες ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς πρώτης ἐν τῇ νήσῳ συμφορᾶς ἐσπευσαν αὐθόρμητοι: ἵνα ἐκδηλώσωσι τὰ εὐγενῆ ὑπὲρ τῆς Ζακύνθου αἰσθημάτά των, ἠδύνατο, λέγομεν, νὰ ἐπέλθῃ βελτίωσις, θεραπεία τις τοῦ κακοῦ· ἐντέθειν δὲ καὶ πολλοὶ ἰδιοκτῆται πρὸ τοῦ τέλους ἐτι τοῦ Ἰανουαρίου, ὀλίγας δηλ. ἡμέρας μετὰ τὸν πρῶτον σεισμόν, ἤρχισαν ἐκτελοῦντες προχείρους ἐπισκευὰς ἐπὶ τῶν οἰκιῶν των, ἐνῶ ἄλλοι, προϊόντες τοῦ χρόνου, ἐγκατέλιπον τὰς σπηναῖς, αἵτινες εἰς διάφορα μέρη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἶχον σπητῆ καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὰς οἰκίας των, λίαν ἀνώμαλον καὶ δὴ ἀνυπόφορον θεωροῦντες τὴν ἐπι πλέον διαμονὴν αὐτῶν ἐν σπηναῖς. Δυστυχῶς ὅμως τὰ πράγματα, διὰ τοῦ τελευταίου σεισμοῦ ἐπέπρωτο νὰ λάβωσιν ἄλλοίαν καὶ ἀπελπιστικότεραν τὴν ὄψιν, ὅχι δὲ μόνον δι' αὐτοῦ αἱ ἐλπίδες ἡμῶν περὶ μὴ ἐπαναλήψεως τοῦ κακοῦ διεψεύσθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν ἐπάνοδος ἐχρησίμωσε τρόπον τινα ὡς παγίς, τὴν ὅποιαν οὐδεὶς ὑπόπτευεν, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ὁποίας τοσαῦτα δυστυχῶς ἐθρηνήσαμεν θύματα.

Τὸ ἑσπέρας τῆς 4.ης Ἀπριλίου περὶ ὥραν 10 καὶ 45' δυνατὴ δόνησις σεισμοῦ εἶχε κλονίσει τὸ ἔδαφος τῆς νήσου, οὐδεμίαν εὐτυχῶς ἀφήσασα ἐντόπιον, τῆς ἐπι μῆνας ὅλου ἀδιακόπου ταύτης ἀνελέσας τῶν σεισμῶν συνηθείας πλέον καταστάσης. Καὶ ἡ νύξ τῆς 4.ης πρὸς τὴν 5.ην Ἀπριλίου ἦκεν ἐκτός δύο ἀσθενῶν δόνησεων, τῶν ὁποίων πολλοὶ οὐδὲ ἀντελήφθησαν, ἰδιῶθες

ΙΑΚΩΒΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΕΙΑΣ

σχετικῶς ἡσύχως· ἀλλ' ἡ πρώτη τῆς 5.ης Ἀπριλίου ἀνατείλασα ἔμελλε νὰ συνεπιφέρῃ σεισμόν, τὰς καταστροφὰς τοῦ ὁποίου μετὰ φρίκης πάντοτε ἐνθυμούμενοι δὲ μεταδώσωμεν εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν, ἡ δὲ ἱστορία γράμμασιν ἀνεξιτήλοις θέλει ἐγγράξαι εἰς τὰς δέλτους τῆς. Τρομερὸς σεισμός ἐν μέρει μὲν κυματοειδῆς ἐν μέρει δὲ παλματίας· περὶ ὥραν 7 καὶ 6' π.μ. διεύθυνσιν ἔχων ἐκ ΝΑ. πρὸς ΒΔ. καὶ διαρκείας 30 περίπου δευτερολέπτων κατέστρεψεν ὅ,τι ὁ χρόνος ἐσεβάσθη καὶ ἤθελε σεβασθῆ ἔτι ἐπὶ πολὺ τῆς Ζακύνθου, μετέτρεψεν εἰς σωρούς ἐρείπιων τὴν πόλιν καὶ τὰς κώμας αὐτῆς καὶ παρεμόρφωσεν εἰς φάσμα εἰδεχθῆς τὴν ὠραίαν καὶ ἀγαπητὴν τοῖς πᾶσι νύμφην τοῦ Ἴονίου.

Μόλις ἠθρόνηθημεν τὴν ὑποχθόνιον βοὴν καὶ τὴν κατόπιν βραδείαν κίνησιν ἐνομίσαμεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συνήθους τινὸς σειμοῦ, ἐξ ἐκείνων τοῖς ὁποίοις ἀταράχως πλέον καὶ τρόπον τινὰ μετὰ τινος ἀσειότητος δεχόμεθα, διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ ἐμείναμεν ὅπου ἕκαστος ἔτυχε νὰ εὑρίσκειται, ἀλλ' ὅταν εἶδομεν ὅτι τὸ κακὸν ἐξηκολούθει, ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ σειμοῦ ἐπετεινέτο, ὅταν τὰ περίξ ἀντικείμενα ἤρχισαν μετακινούμενα, κλίνοντα, ταλαντευόμενα, ἀνατρεπόμενα, οἱ δὲ πόδες μας δὲν ἠδύνατο νὰ στηριχθῶσιν ἐπὶ τοῦ κυμαινομένου ἐδάφους, τότε πλέον ἐπιστεύσαμεν, ὅτι ἐπέση ἡ τελευταία σιγμῆ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου δὲ ἐβλέπομεν διανοιγόμενον τὸ ἔδαφος καὶ τὴν ὠραίαν ἡμῶν νῆσον καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς μετὰ τρομεροῦ πατάγου κατακρημνιζομένους εἰς τὸ σκοτεινὸν τοῦ Πλούτωνος βασιλείου. Ἐνταῦθα δὲν χωρεῖ σκέψις, ἐνταῦθα ὁ νοῦς σκαματᾷ. Ὅ,τι καὶ ἂν εἴπωμεν πλέον, εἶνε ἐλάχιστον ἀπέναντι τῶν καταστροφῶν, ὅσας ἐπέφερον ὁ τελευταῖος οὗτος σεισμός· διὰ τοῦτο ὅσοι ἔτυχε νὰ παρευρεθῆτε εἰς ὅμοια θεάματα, ὅσοι ἐν ὄνειρῳ ἔτυχε νὰ ἴδητε ὅτι ἐν μιᾷ σιγμῇ τὸ πᾶν καταστρέφεται καὶ ὑπὸ τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα ἑαυτοὺς τεθαμμένους ν' ἀναμένητε τὸν θάνατον ἐν τῇ φρικωδεστέρα αὐτοῦ μορφῇ, χωρὶς νὰ γνωρίζετε κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην σιγμὴν τί νὰ πράξετε, ποῦ νὰ φύγετε, πῶς νὰ σωθῆτε, σεῖς αὐτοὶ κρίνατε περὶ τῆς θέσεως ἡμῶν οἵτινες, χωρὶς νὰ παραφρονήσωμεν, τοιούτων καὶ ἐπιχειροτέρων τραγικῶν σκηνῶν πρὸ τόσοῦ χρόνου παριστάμεθα μάρτυρες. Χωρὶς νὰ παραφρονήσωμεν, διότι καὶ ἐκ σιδήρου ἂν εἴχομεν τὴν καρδίαν καὶ φιλοσόφου τὸν νοῦν καὶ πάλιν δὲν δὲν ἠδυνάμεθα ν' ἀντίσχωμεν ἐπὶ πλέον ἀπέναντι τῶν τόσων κακῶν, ἅτινα ὁμοῦ ὅλοι ἐπεσωρεύθησαν εἰς τὴν αὐτῇ ἡμῶν νῆσον. Ἐπρεπε νὰ εὑρεθῆ λαὸς, ὁποῖος τῆς Ζακύνθου, ἵνα νηθῆ νὰ κενώσῃ μετὰ παραδειγματικῆς ὄντως ὑπομονῆς τὸ ποτήριον τῶν τῶν ἀλλεπαλλήλων συμφορῶν.

Ἐπαυσεν ὁ σεισμός καὶ ὅμως δὲν τὸ ἐπιστεύομεν. Καὶ δὲν τὸ ἐπιστεύομεν, ὅτι ὁ πάταγος τῶν κατακρημνιζομένων οἰκιῶν, καὶ οἰμωγῆ τῶν τραυματιῶν, οἱ θρήνοι καὶ αἱ φωναὶ τῶν ἐπικαλουμένων βοήθειαν τέλος νέφος κωνοειδοῦς τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέταρτον περίπου ὥρας κατεκάλυψε τὴν ἀτμοσφαιραν, πάντα

ταῦτα διετήρησαν ἐν ἡμῖν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν αἴσθησιν τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου σεισμοῦ. Τί ἠκολούθησε κατόπιν εὐκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῆ. Καὶ πάλιν κραυγαὶ ἀπελπισίας, καὶ πάλιν μορφαὶ ὄχραι ἐκ τοῦ τρόμου ἢ αἰμόφυρται ἐκ τῶν τραυμάτων τρέχουσαι τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς στενωποὺς, αἵτινες εἶχον φραχθῆ ὑπὸ τῶν λίθων καὶ τῶν χωμάτων καὶ πάλιν πεινῶντες, ἄγεγοι καὶ γυμνητεύοντες, καὶ πάλιν ἐρείπια, θύματα καὶ καταστροφὰ συμπλήρωμα τῆς ὅλης συμφορᾶς. Ἐὰν διὰ τοῦ πρώτου σειμοῦ ἡ ὄψις τῆς πόλεως, μακρόθεν θεωμένης, οὐδεμίαν σχεδὸν ἐμαρτύρει καταστροφὴν, ἤδη διὰ τοῦ τελευταίου ἢ θεία ταύτης προκαλεῖ τὰ δάκρυα, διότι παντοῦ ὅμοια πρὸς χαίνοντα θύματα προβάλλονται μελανὰ τῶν οἰκοδομῶν τῆς τὰ ῥήγματα, παντοῦ φαίνεται ὁ δάκτυλος τῆς καταστροφῆς, Ἡ Πόχαις, ὁ ναὸς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, ἡ Εὐφροσύνη, τὰ κωδωνοστάσια τῆς Πικριδιωτίσσης καὶ ἐκεῖνο τοῦ προσάτου Ἀγίου, τὸ θέατρον καὶ τόσαι ἄλλαι ἐξέχουσαι οἰκοδομαὶ, αἵτινες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν θρασιν τοῦ πρὸς τὴν νῆσον ἡμῶν πλέοντος, ὅλα ὅλα κείνται χαμαὶ ἢ ἐρείπια καὶ ἄμορφοι ὄγκοι. Ὡ! ἡ πρῶτη Ζάκυνθος, ἡ νῆσος τῆς καλλονῆς, τῶν ἀνθέων καὶ τῆς ποιήσεως πόσον μετεβλήθη! πῶς ἐν ὀλίγαις σιγμαῖς ὁ φθονερὸς τῆς καταστροφῆς δαίμων μετέτρεψεν αὐτὴν εἰς σωρούς ἐρείπιων καὶ χωμάτων!

Καὶ ὅμως, ἂν κατεγράφησαν αἱ οἰκίαι καὶ οἱ ναοὶ τῆς, ἂν ὅ,τι ὠραῖον καὶ ἱστορικόν, ὅπερ ἡ τέχνη εἰργάσθη ἐν αὐτῇ κατηρειπώθη, ἀπέμειναν ναὶ! τ' ἀρωματώδη τῶν κήπων τῆς ἄνθη, ὁ ὕγιεινὸς καὶ βαλσαμώδης ἀήρ τῆς, αἱ λαμπραὶ τοποθεσίαι τῆς, αἱ μυρία φυσικαὶ καλλοναὶ τῆς, αἱ δωρηθεῖσαι αὐτῇ ὑπὸ φύσεως εἰρωνος καὶ ἀπατηλῆς, ὁ εὐθυμὸς καὶ ποιητικὸς χαρακτήρ τῶν κατοίκων τῆς, τὸ ὄνομα τέλος Ζάκυνθος, ἅτινα καθιστῶσιν αὐτὴν ἀξίαν ἀγάπης, ἔσω καὶ επικινδύνου. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ζάκυνθος εἶνε πάντοτε καὶ τοῖς πᾶσιν ἀγαπητή. Διὰ τοῦτο τὰ ἐξοχώτερα τῶν πνευμάτων τῆς ἐτόνισαν δι' αὐτὴν τὰ ὠραιότερα ἄσματα. Διὰ τοῦτο ὁ θρήνος τοῦ νηπίου εἶνε ἄσμα καὶ τὸ ψυχομάχημα τοῦ γέροντος μουσική. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ συμφορᾷ εὑρίσκεται τὸ μεῖδιωμα καὶ ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς καταστροφῆς κρουομένην τὴν κιθάραν. Διὰ τοῦτο, μὲ ὅλας τὰς σερήσεις, μὲ ὅλας τὰς καταδρομάς, ἃς ἡ νῆσος ὑπέστη, οὐδεὶς ποτε Ζακύνθιος ἔρριψε μαύρην πέτραν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς. Διὰ τοῦτο εἰς τὸν ἐν τῇ ξένη ζῶντα, κἂν εὐδαιμονοῦντα κάτοικόν τῆς, ἡ Ζάκυνθος εἶνε πάντοτε ὁ πολικὸς ἀστὴρ, τὸ τέμμα ὅπου εὐχεται ν' ἀναπαύσῃ τὰ ὄσα του. Διὰ τοῦτο τοῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ θανόντος Ζακυνθίου ἢ ψυχῆ, ὡς τὸ πάλαι, πλανᾷται, μέχρις οὗ ὁ σκελετὸς τύχη ταφῆς ἐν αὐτῷ τῷ πατρίῳ ἐδάφει. Ὡ ναὶ! ἂν ἡ Ζάκυνθος ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Ἴονίου αὐτάνδρος κατεβυθίζετο, πιστεύσατε ὅτι ἐντὸς τῶν ἀπείρων ἀπορρογῶν, αἵτινες εἰσὶν ἐκ τῆς πόσεως τοῦ Ἰονίου, ἀνέδουον τῆς καταστροφῆς, ἐντὸς αὐτῶν εἶναι ἐπιπέδον τὸ εἶναι εἰς τὸ Ἄπειρον εὐχαρισταὶ τῶν κατοίκων τῆς, ὅτι εὖρον τὸν θάνατον ἐν αὐτῇ τῇ μητρικῇ των ἀγκάλῃ, ὅτι ἐπ' αὐτὰ τὰ

ΙΑΚΩΒΑΝΤΩΝ
ΔΗΜΟΠΡΟΛΟΓΟΝ ΚΑΙ ΤΙΝΑΣ ΕΙΣΗΓΗΤΟΠΟΥΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ

χώματα τῆς ἐτάφουσαν.

Ὁ σεισμός τῆς 5ης Ἀπριλίου ἐπέλθων εὖρεν ἐν γένει τὰς οἰκοδομὰς τῆς νήσου εἴτε σεσαλευμένας, εἴτε διερρηγμένας ἐκ τοῦ πρώτου τῆς 19 Ἰανουαρίου καὶ τῶν κατόπιν ἀλλὰ πλὴν τούτων, καὶ οἱ ἀδιακόπως ἀπὸ τὸν παρελθ. Αὐγούστον γινόμενοι σεισμοὶ εἶχον μεγάλως ἐξασθενήσει τὰς οἰκοδομὰς ταύτας, πολλὰ τῶν ὁποίων ἔφερον σεισμούς ἐνός, δύο, ἢ καὶ τριῶν αἰώνων ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ ἐπελθούσαι διὰ τοῦ τελευταίου σεισμοῦ ζημίαι ἔπρεπε νὰ εἶναι κατὰ πολὺ ἀνώτεροι ἐκείνων τοῦ σεισμοῦ τῆς 19ης Ἰανουαρίου. Μέχρι τίνος ποσοῦ ὅμως ἀνέρχονται αἱ ζημίαι αὐταὶ ἀδύνατον, οὐδὲ δυνατόν τις ἐκ τοῦ προχείρου νὰ ὀρίσῃ, διότι δὲν πρόκειται περὶ ὀρισμένου τινὸς ἀριθμοῦ οἰκοδομιῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὅλων ἐν γένει τῆς τε πόλεως καὶ τῶν διαφορῶν τῆς ἐξοχῆς κωμῶν. Δύναται τις οὐχ ἥττον εὐκόλως ν' ἀπατηθῆ ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς θέας τῶν πλείστων τούτων, αἰτινες ὀρθούμεναι, ὡς καὶ πρότερον, ἐλαχίστως παρουσιάζουσι ζημίαν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παρατηρητοῦ, πλὴν ἡ ἀπάτη αὕτη ἐπίσης εὐκόλως διαλύεται, εὐθὺς ὡς εἰσέλθῃ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, τὰ ῥήγματα τῶν ὁποίων, ὡς τόσα σώματα ἐν μιᾷ φωνῇ τῶ κρουγάζουσι. Φύγε, διότι κινδύνη εἶσι. Τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν οἰκοδομιῶν ἐκείνων ὅσαι ἠδυνήθησαν ν' ἀντιτάξωσι κατὰ τῆς μεγαλειτέρας καὶ φοβερωτέρας τῶν δυνάμεων, τοῦ σεισμοῦ, ἰσχυρὰν ἀντίστασιν καὶ νὰ μὴ μεταβληθῶσι εἰς σωροὺς ερειπίων, ὡς τοῦτο ἐγένετο εἰς τὰς λοιπὰς οἰκοδομὰς, τὴν αὐτὴν δὲ καὶ ἐπι μεγαλειτέραν ζημίαν παρουσιάζουσι καὶ αἱ οἰκίαι τῆς ἐξοχῆς. Χωρὶα ὀλόκληρα ὀλοσχερῶς κατεστράφησαν καὶ ὁ ἐκείθεν διερχόμενος μνημονεύει ὅτι τοῦτο τὸ χωρίον ἦτο τὸ Γαϊτάνι, ἐκεῖνο τὸ Κερί, τὸ ἄλλοδ' Ἀγαλᾶς καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς.

Ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει κτιρίων τὴν σπουδαιότεραν ζημίαν ὑπέστη ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Διονυσίου πρὸς τὸ Ν ἄκρον τῆς πόλεως κείμενος καὶ θεμελιωθεὶς τῇ 1 Μαρτίου 1764 (κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Δ. Βαρβιάνη). Τοῦ ναοῦ τούτου κατέπεσε πρὸς Ἀ ἢ ἀνατολικὴ πλευρᾶ, ἐκτὸς δὲ τούτου κατέρρευσε ἡ σέγη καταπλάκωσασα ὅλον τοῦ ναοῦ τὸν πλοῦτον. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, εἰς ὅλας τὰς καταστροφὰς καὶ ἂν ἐπι ἡ φοβερὰ δύναμις κατεκρήμνισε, κατέστρεψεν ὅτι σῶον ἀπέμεινεν ἐν τῇ σεισμοβλήτῃ νήσῳ μας, πάντοτε μία ὑπῆρχε παρηγορία, ἐνα εἶχομεν ὄρμον εἰς ὃν σρέφοντες τὰ βλέμματα ἐθαρρῶμεν. Ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Διονυσίου. Ἐκεῖ μετεβαίνομεν εἰς τὰς χαράς μας, ἐκεῖ εἰς τὰς συμφορὰς μας ἐτρέχομεν. Ἄλλ' ὅταν ἐγένετο ὁ σεισμός καὶ ἀπέλπιδες πλέον ἐτρέξαμεν εἰς τὸ ἱερόν ἐκεῖνο καταφύγιον, ναὸς δὲν ὑπῆρχε πλέον. Λίθοι, καὶ ξύλα, καὶ κέραμοι, καὶ εἰκόνες, καὶ γαυροὶ, καὶ κώδωνες ὅλα ἀναμμιξ καὶ συντετριμμένα κείμενα ἐδείκνυον τὴν ἀπέλπισίν, τὸν φόβον. Πόσα τότε δάκρυα ἐχύθησαν! Πόσα θεομὰ παραλήσεις πρὸς τὸν Ἁγίον ἐγένοντο! Τὸ ἱερόν τοῦτο τέμενος θεωρεῖται τῇ Ἱερουσαλήμ, ἢ Μόκκα τῶν ζακυνθίων, πόποι, ἱερὸν ἐνθα κατασκηνοῦ τὸ Λεῖψανόν τοῦ Προσάτου τῆς νήσου Ἁγ. Διονυσίου, ἐκ δὲ

τοῦ πλοῦτου τοῦ ναοῦ, ἐκ τῶν βαρυτέρων ἀναθημάτων ὅσα περικοσμοῦσι τὸ ἅγιον Λεῖψανόν καὶ ἐκ τῆς καθ' ἐκάστην σφύρας τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν εἶν' εὐκόλον νὰ ἐννοήσῃ τις ὅποιας λατρείας τυγχάνει τὸ ἱερόν ἐκεῖνο Σιῆνος. Τὴν στιγμήν ἐκείνην εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὁ κ. Γεώργ. Δ. Βορρὲς, ὅστις καὶ κατέφυγεν ὑπὸ τὸν γυναικωνίτην ὁ μοναχὸς Ἡσαΐας Μάργαρης ὅστις ἰσάμενος ἐν τινι σταδίῳ καὶ αἰσθανθεὶς τὸν σεισμόν ἐξῆλθε τῆς θύρας τροχάδην, ἐνῶ οἱ λίθοι τῆς κατακρημνιζόμενης πλευρᾶς τοῦ ναοῦ παρηκολούθουν τὰ βήματά του καὶ οἱ Παῖλος Σέλληνας καὶ Ἰωάννης Γιακουμέλος Τσακᾶς, οἵτινες τὴν στιγμήν ἐκείνην προσκυνῶντες τὴν ἁγίαν Λάρνακκα καὶ μὴ γνωρίζοντες τί νὰ πράξωσιν, ἐνηγκαλίσθησαν ταύτην, ὅπως τοὺλάχιστον εὐρωσι τὸν θάνατον ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ τόπῳ. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νέφους τῆς κόνεως καὶ τῆς ἐκπλήξεως ὅτι ἐσώθησαν ἐκ τῆς καταστροφῆς ἐκείνης, καὶ τοῦ ὡς ἐκ θαύματος οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ζημία εἶχε συμβῆ ἐν τῷ δωματίῳ ὅπου ἡ ἱερὰ Λάρναξ, ὡς καὶ ἐντὸς ὅπισθεν τούτου, ἠδυνήθησαν οἱ δύο οὗτοι προσκυνῆται νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τινος πρὸς δυσμὰς τοῦ δωματίου ἐκείνου θύρας, ἀμφιβάλλοντες ἐπὶ πολὺ κατόπιν περὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς των. Ἐκ τῶν ἐν τῷ ναῷ κἀλλ-λιτεχνικῶν ἀγιογραφιῶν τινὲς μὲν κατεστράφησαν, τινὲς δὲ ἐσώθησαν, ἐν αἰσκά ἢ ὑπὸ τὸν γυναικωνίτην, παρισῶσα τὴν λιτανείαν τοῦ Ἁγίου, ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἡ ἔργον τοῦ ἐξόχου ζακυνθίου ζωγράφου Ν. Κουτούζη. Ἰσχυρίζονται τινες ὅτι ἡ πτώσις τοῦ ναοῦ ἐπῆλθε, κατόπιν ἐκείνης τοῦ κωδωνοσασίου, μεγάλως κλονισθέντος τοῦ ἰδίου ἐκείνου. Τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές, ἀλλ' οἱ λίθοι τοῦ κωδωνοσασίου εὐρέθησαν ἐπάνω ἐκείνων τοῦ ναοῦ, ἐκτὸς δὲ ταύτου καὶ μάρτυρες αὐτόπται καὶ ἀξιόπιστοι βεβαιοῦσιν ὅτι πρὸ τῆς πτώσεως τοῦ κωδωνοσασίου εἶχε συμβῆ ἡ τοῦ ναοῦ. Ὅπως δὴ ποτε ἡ ζημία ὑπῆρξε μεγίστη, μὴ καταλογισθέντος εἰσέτι τοῦ ποσοῦ αὐτῆς.

Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ τούτου κατέρρευσε ἢ ἐντελῶς κατέστησαν ἀχρηστοὶ οἱ ναοὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου (ᾧ τῇ Γαϊδουροταβέρνᾳ), τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος τοῦ Ντανούφρη ἢ τῶν Ταυπάκιδων, τοῦ ἁγ. Στυλιανοῦ τοῦ Παμφλαγῶνος, τοῦ ἁγίου Δημητρ. τοῦ Κόλα, τοῦ ἁγίου Δημητρ. τοῦ Κανέση, τοῦ ἁγ. Ἐλευθερ. τοῦ Δαμουλιάνου, τῆς ἁγ. Παρασκευῆς, τοῦ ἁγ. Ἰωάν. τῆς Πάτμου, τῆς Ἱπεραγίας τῶν Χαρίτων (Santa Mariadelle Grazie) λατινικοῦ ναοῦ ἀρχαιοτάτου, ὅστις, κατὰ τὸν Βαρβιάνη, ἦτο ἐκτισμένος ἐπὶ νησίδος κεχωρισμένης τῆς νήσου καὶ ἐν ᾧ λέγεται ὅτι τὴν 1ην Δεβρίου 1554 ὁ Ἄγγελος Πουλιάκης ῥοναχὸς ὄσσερβάντες ἀνεκάλυψε τὸν τάφον τοῦ Μάρκου Τουλλίου Κικέρωνος, τοῦ προφήτου Ἡλίου ἐπὶ λόφου καὶ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τῶν Λογοθετῶν. πολλοὶ ὑπέστησαν δυσεπανορθώτους ζημίας ὡς ὁ τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου τοῦ Ἀνδρίστη, ὁ τῆς Ἱπαπάντης, ὁ τοῦ ἁγίου Μάρκου, λατινικῆ Μητρόπολις, ὁ τοῦ ἁγ. Γεωργίου τοῦ Λατίνου, ἐνθα ὀρίζοντο ἐπὶ τῆς Ἐπα-ναπτάσεως οἱ ἐν Ζακύνθῳ φιλικοί, ἐν οἷς καὶ ὁ Θ. Κολοκοτρώνης ὑπὸ τοῦ φιλικοῦ Βέλτου καὶ ἄλλοι. Ἐκ τῶν διατηρηθέντων δὲ σχεδὸν ἀβλαβῶν εἶνε

οί ναοὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Μώλου ἐκτισμένοι καὶ οὗτος τὸ πάλαι ἐπὶ νησίδος, ὁ τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Γερόντων πρὸ τοῦ 1483 ὑπάρχων, ὁ τῆς Φανερωμένης ἀρχαιότητος ἀνοικοδομηθεὶς τῷ 1633, ὁ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Πετρούτσου πρὸ τοῦ 1483 ὑπάρχων καὶ ἀνοικοδομηθεὶς τῷ 1783. Κωδωνοσάσια δὲ ἐκ μὲν τῶν μεγαλειτέρων κατέπεσαν τὸ τοῦ Ἁγ. Διονυσίου ὕψους 32 περίπου μέτρων τὸ ὁποῖον ταλαντευθὲν διαρκούντος τοῦ σεισμοῦ ἐκ Δ πρὸς Α κατέπεσε τέλος πρὸς Δ, πλέον τοῦ 1)3 τοῦ ὅλου ὕψους αὐτοῦ ἀπωλέσαντος τὴν ἰσορροπίαν, ἕνεκα τοῦ βάρους τῶν τεσσάρων αὐτοῦ κωδῶνων, τρεῖς τῶν ὁποίων συνετρίβησαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια. Τὰ Φεμέλια τοῦ κωδωνοσασίου τούτου ἐρρίφθησαν τὴν 26 Ἀπριλίου 1846 πλησίον τῆς Θαλάσσης, ἐπιχωματισθέντος τοῦ μέρους ἐκείνου τῇ 23 Φεβρουαρίου 1839, ἀπεπερατώθη δὲ ἡ οἰκοδομὴ τῷ 1851, σφικτίσασα ἐν ὄλῳ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐπιτρόπων, εἴκοσι πέντε χιλ. περίπου ταλλήρων, μετὰ τῶν κωδῶνων καὶ τὸ κωδωνοσάσιον τῆς Θεοτόκου τοῦ Πικριδῆ ἐπὶ ὑψώματος, Φεμελιωθὲν τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1803 καὶ ἀποπερατώθη τῇ 9 Φεβρ. 1849, ὕψους 28 περίπου μέτρων, οὗ τινος κατέπεσε ὁ τροῦλος. Κατηδαφίσθησαν δὲ ὀλοσχερῶς μὲν τὸ τῆς Ὑπεραγίας τῶν Χαρίτων καὶ τὸ παράπλευρος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου ὠρολόγιον, κατσκευασθὲν τῷ 1807 ἐπὶ Μαρίνου Βέγια πρυτάνεως· ἐν μέρει δὲ τὸ τοῦ ἁγ. Μάρκου, τὸ τοῦ ἁγ. Ἐλευθερίου, καὶ τὸ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης· τῶν Σιναιτῶν (εἰς τοὺς Κήπους). Κατέστη ἐπικινδύνως ἐτοιμόρροπον τὸ τῶν Ἁγίων Πάντων, ὕψους περίπου 33 μέτρων, Φεμελιωθὲν τῷ 1695, τὸ δὲ τοῦ ἁγ. Νικολάου τοῦ Μώλου, ἐφ' οὗ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ὑπῆρχε φανὸς πρὸς χρῆσιν τῶν ναυτιλομένων, διότι πρὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος ὅλα τὰ πλοῖα προσωρμίζοντο ἐν τῇ προκουμαίᾳ τοῦ ἁγίου Νικολάου, καὶ ὕπερ ἀνεκαινίσθη τῇ εἰκοστῇ ἔκτῃ Ἰουλίου 1847, ὅτ' ἐτέθησαν καὶ οἱ κώδωνες αὐτοῦ, διεργαγῆ καὶ μετετοπίσθη κατὰ τὸ μέσον. Ἐκ δὲ τῶν μικροτέρων κωδωνοστασίων κατέπεσαν ἢ κατηδαφίσθησαν τὸ τοῦ Ἁγ. Σπυρίδωνος τῶν Ταμπάκηδων, Ἁγ. Σπυρίδωνος Φλαμπουριάρη, Ἁγ. Στυλιανοῦ, Ἁγ. Δημητρίου Κόλα, Ἁγ. Σπυρίδ. Δε-Λάζαρη, Ἀναλήψεως, Ἁγ. Βαρβάρης, Ἁγ. Κωνσταντίνου, Ἁγ. Ἀνδρέου Λογοθετῶν, Ἁγ. Βασιλείου Κάτω, Θεοτόκου τοῦ Βαλσάμου, Ἁγ. Γεωργίου τῶν Κομούτων, τοῦ Παντοκράτορος, τῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων ἢ πτώσις τοῦ ὁποῖου, ἕνεκα δυνατοῦ σεισμοῦ γενομένου τὴν 9ην Ἀπριλίου περὶ ὥραν 2,45' μ. μ. ἐτραυμάτισε κατὰ τὴν κεφαλὴν τοὺς ἐκεῖθεν διερχομένους Διονύσιον Νικολάου Καποδίστριαν καὶ Χρῆστον Σπυρίδωνος Σπετσέρην.

Ἐκ τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ἐν τῇ πόλει καταστημάτων τὴν σπουδαιοτέραν βλάβην ὑπέστη τὸ δημοτ. Θέατρον. Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ἔκτισαι τὸ μεγαλειότερον τοῦτο τῶν ἐν Ζακύνθῳ κτιρίων προσῆλθεν ἐξ ἐπιχωματώσεως, ὡς καὶ ἄπασα ἡ πλατεῖα Γεωργίου Α' πλην τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Νικο-

λάου τοῦ Μώλου ὅστις ἦτο περικεκλεισμένος ἐντὸς προμαχώνος (*castello*) καὶ ἀπετέλει οὕτω νησίδα Ἐν τῷ ἐπιχωματισθέντι μέρει ἐτέθησαν τὰ Φεμέλια μεγάλου τι ὀς ἀνακτόρου (*Palazzo della Giustizia*) ὅπερ ὅμως δὲν ἀνηγέρθη. Βραδύτερον ἀνηγέρθη ἐκεῖ κτίριον ὅπερ ἐγρησίμειεν ὡς ἀποθήκη οἰνοπνευματικῆς τινος ἑταιρίας ὑπὸ τὸν τίτλον „Μέλισσα“. Τέλος ἐπὶ Φραγ. Τζουλάτη, δημάρχου, (1870-1874) ἀνηγέρθη τὸ ἤδη κατεστραμμένον Θέατρον. Τούτου κατέπεσε ἡ βορρεια πλευρὰ, ὅπου ὑπῆρχεν ἡ σχολὴ τῆς Φιλαρμονικῆς καὶ ὑπ' αὐτὴν καφενεῖον, καὶ ἡ νοτιὰ, ἣτις ἐχρησίμειεν, ὡς πολιτ. Σύλλογος „Ὁ Λομβάρδος“· τὸ δὲ λοιπὸν κατέστη σχεδὸν ἄχρηστον. Ἐπίσης ἀνεπανορθώτους ζημίαις ἔλαβον καὶ αἱ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ φρουρίου ποινικαὶ φυλακαί. Τὸ κατάστημα τοῦ Σωφρονιστηρίου πρὸς τὸ Β ἄκρον τῆς πόλεως καὶ πλησίον τῆς Θαλάσσης, οὗ τινος ἡ κατασκευὴ, τῆς διαταγῆς τῆς Γερουσίας, ἤρχιστε κατὰ Ν) ὄριον τοῦ 1829 καὶ ἀπεπερατώθη τῷ 1839 καὶ δι' ἑδωπαπλήθησαν 5254 λίραι καὶ 7 πένναι ὑπέστη ἀρκετὰς ζημίας. Τὸ Ἐνεχυροδανειστῆριον, κατασκευασθὲν ἐν ἔτει 1670 ὑπέστη ἰκανὰς ζημίας, διασαλευθείσης τῆς στέγης καὶ τῆς λοιπῆς ξυλοδεσίας αὐτοῦ καὶ μεγάλως βλαβεισῶν δύο τῶν πλευρῶν του, τὸ δὲ ὑπὸ τὸ κατάστημα τοῦτο διατηρούμενον τῆς νήσου Ἀρχαιοφυλακῆον σχετικῶς δὲν ὑπέστη ἄλλας ζημίας, ἐκτὸς τῆς ἐκ τῶν χαρτοθηκῶν καταπτώσεως ἰκανῶν βιβλίων καὶ ἐγγράφων, ἅτινα καὶ ἤδη τακτοποιούμεν. Τὰ Δικαστήρια καὶ ἡ Εἰσαγγελία ἐξ αὐτοῦ τοῦ πρώτου σεισμοῦ κατέστησαν ἐτοιμόρροπα. Μεγάλως ἐβλάβη ἡ δημοσία Βιβλιοθήκη, ἡ παρά τὴν Μητρόπολιν γυναικεῖα Μονὴ καὶ ἡ οἰκία ἐνθα ὁ Σολωμὸς ἐγραψε τὸν Ὑμνον τῆς Ἐλευθερίας, ὡς καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον. Μικρὰς ζημίας ἔλαβον τὸ κυρίως κτίριον τῆς Νομαρχίας, τὸ Δημαρχεῖον, καὶ ὁ Στρατῶν, δύο κτίρια ἐκ τῶν πρώτων ἅτινα ἐπὶ Προστασίας ἠγέρθησαν, τὸ Λιμεναρχεῖον, τὸ Τελωνεῖον, τὸ Γυμνάσιον, καὶ ἡ Βιβλιοθήκη Φωσκόλου. Καὶ ἐν τῷ Νεκροταφείῳ τῆς Ν πλευρᾶς ἐγένοντο ζημίαι τινές, πολλῶν μνημείων καταπεσόντων ἢ μετακινήθέντων ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν.

Αἱ μόναι μεγάλως παθοῦσαι συνοικίαι ἦσαν αἰτοῦ Νεοχωρίου, τῆς Ἁγ. Τριάδος, ἁγ. Ἀντωνίου τοῦ Ἀνδρίτση, ἁγ. Σπυρίδωνος Φλαμπουριάρη, ἁγίας Ἄννης, καὶ τὰ ὑψώματα· ὀλιγώτερον δὲ ἡ Πλατεῖα ὁδός, ὁ Ἄμμος ἢ Ἀναλήψις καὶ καθ' ἑξῆς. Ἐκ τῶν μεγάλων τῆς πόλεως ἔλαβον σημαντικὰς ζημίας τὰ τῶν ἀξίσιον. κ.κ. Ἱ. Κομούτου, ἀδελ. Βούλτσου, Γ. Κ. Ῥώμα, Ἄλεξ. Ῥώμα, Λουδ. Ῥώμα, Σβορώνου, Μιχαλίτζη, ἀδελ. Μερκάτη, ἀδελ. Μελητσινῶ καὶ ἄλλων ἐπίσης καὶ ἡ ἱστορικὴ οἰκία Σάββα ἢ Σαββατιανοῦ, κατεστράφη δὲ καὶ τὸ μνημεῖον τὸ πρὸς Β τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου ἐκτισμένον, ἐν ᾧ πρὸ 120 ἐτῶν εἶχε ταφῆ τὸ πριντσηπόπουλο, ὡς κοινῶς

ἠδύνατο τὰ θύματα καὶ οἱ τραυματίαι νὰ δεκαπλασιασθῶσιν, ἐὰν κατὰ τύχην κάτω τῶν οἰκιῶν καὶ ἄλλων καταρρέουσάντων κτιρίων νῦρῖσκοντο ἄνθρωποι, μὴ προλαμβάνοντες τὸν κίνδυνον. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματι, ἐὰν ὁ σεισμός ἀντι τὴν 5.ην ἐγένετο τὴν 4.ην Ἀπριλ. κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, ὅτε ὁ νῶς τοῦ Ἀγ. Διονυσίου καὶ οἱ ἄλλοι καταρρέουσάντες τοιοῦτοι ἦσαν πλήρεις λαοῦ προσευχομένων· ἐκ ἐγένετο ὀλίγον βραχύτερον, ὅτε περὶ τοὺς 36 μουσικοὶ προσευχόμενοι ἐν τῇ ἐν τῷ θεάτρῳ σχολῆς καὶ ὅτε ἐν τῷ κάτωθι τῆς σχολῆς ταύτης· καφενεῖω τοσοῦτος κόσμος ἐσύχναζεν· ἐκ ἐγένετο μ.μ. ὅτε ἐν τῷ πολιτ. Συλλόγῳ „Ὁ Λουμβάρδος“ τινιθεοῖζοντο ἰουλάχισον περὶ τοὺς 50 παίζοντες· πλησίον τοῦ σφαιριστηρίου, ὅπερ ἐτάφη ἐκ τῆς καταπτώσεως ὀγκολίθων, ἀρχὴ γὰρ τὰ θύματα καὶ οἱ τραυματίαι δὲν θὰ ἤριθμοῦντο καθ' ἐκατοντάδας ἴσως δὲ καὶ κατὰ χιλιάδας; Διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ μὴ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὰ θύματα, ὡς μέτρον τῆς ἰσχύος τοῦ σεισμοῦ. Τυχαίαι σύμπτωσις μᾶλλον διεφύλαξεν, ἄλλως πρὸς τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς θὰ ἐθρηνοῦμεν οἱ πάντες ἐξέλαση; οἰκογενεῖας ὁμῶν τοὺς γονεῖς του, ὁδὲ τοὺς ἀδελφοὺς του, ἄλλος τὴν σύζυγον καὶ ἄλλος τὸ τέκνον του. Τοῦτ' αὐτὸ δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ καὶ ἐν τοῖς διαφόροις τῶν δήμων χωρίοις, τινὰ τῶν ὁποίων ὄλοσχερῶς κατεστράφησαν, ὡς ἐν Κερί, Ἀγκλᾶ, ἄνευ τινὸς θύματος.

Ἐν δὲ τῇ ἐξοχῇ αἱ ζημίαι εἰσὶν ἀνυπολόγιστοι. Εἰς πολλὰ; κώμας οὐδὲν διακρίνεται ἢ ἐρείπια καὶ λίθοι ἐπὶ λίθων· τοιαύτη δ' εἶνε ἡ καταστροφή, ὅτε πολλοὶ δὲν γνωρίζουσιν οὐδὲ τὰ ὄρια τῶν οἰκιῶν των. Ἐξ οἰουδήποτε καὶ ἂν διέλθῃ τις χωρίου, νομίζει ὅτι εὕρισσεται πρὸ καταυλιζομένου στρατοπέδου, ἐνώπιον χώρας ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ βομβοβληθείτης. Οἱ ἄνθρωποι διαιτῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν σκηναῖς καὶ προχειροῖς παραπήγμασι, μέχρι δὲ τῆς κατασκευῆς τούτων καὶ δὴ κατὰ τὰς πρώτας τοῦ σεισμοῦ ἡμέρας οἱ πάντες σχεδὸν διενυκτέρευον ἐν θυτίαις, ἐν ἀμαξίοις, ἢ καὶ ἐντὸς κουφωμάτων παλαιῶν ἐλαιῶν. Κατὰ τὰς ἐπισήμους τῶν οἰκείων δημάρχων πρὸς τὴν Νομαρχίαν πληροφορίας ἐν τῷ δήμῳ Νεφθίων, πλὴν τῶν χωρίων Κερί καὶ Ἀγκλᾶ, ἅτινα ὄλοσχερῶς κατεστράφησαν, τὰ λοιπὰ σπουδαιότατας ὑπέστησαν ζημίας καὶ δὴ ἡ πρωτεύουσα τοῦ δήμου πούτου τὸ Κοιλιομένον, ὀλιγίστων οἰκιῶν περισωθεισῶν. Εὐτυχῶς οὐδὲν θύμα συνέβη, πλὴν τοῦ ἐν Ἀγκλᾶ δημοδιδασκαλοῦ Γεωργίου Σπίνου καταπλακωθέντος, ὅστις καὶ ἐσώθη. Ἐν τῷ δήμῳ Λιθακιωτῶν ἀνυπολόγιστοι αἱ ζημίαι, ἰδίως δ' ἐν Λιθακιᾷ ἐνθα ἐφρονεῦθη ἡ Φωτεινὴ Λούγαρη καὶ ἐτραυματίσθησαν κατὰ τὸν πόδα ἡ Μαρῖα Λούγαρη καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Βασιλικὴ Λούγαρη, ἐν Ροῖδῳ ἐνθα ἐφρονεῦθησαν οἱ Διονύσιος Δ. Σούρμπης καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Ἰωάννου Φλάμπουρα, καὶ ἐν Μουζᾶκῃ ὅπου ἐτραυματίσθη κατὰ τὴν χεῖρα ἡ Ἐλένη Παληοδόδωρου καὶ ἄλλοι τινὲς ἐλαφρῶς. Ἐν τῷ δήμῳ Ὀπιταίδων αἱ αὐταὶ περίπτου

ζημίαι, ἀλλ' ἄνευ τινὸς θύματος. Ἐν τῷ δήμῳ Ψωφίδος ἐγένετο πανολεθρία καὶ ἰδίως ἐν τῷ χωρίῳ Γαϊτάνι τοῦ ὁποῦ μόνον ἀπέμεινε τὸ ὄνομα, ἐφρονεῦθησαν δὲ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἡ Πηνελόπη Τζ. Ντενάζη, ἐτῶν 35, ἡ Ἀναστασία Α. Ἀκτύπη, σύζυγος Κωστ. Μαρῖνου ἐτῶν 35 ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Διονυσία Κ. Μαρῖνου ἐτῶν 6. ἡ Μαρῖα Χ. Φιορεντίνου ἐτῶν 14 καὶ ὁ γηραιὸς καλόγηρος τοῦ ἐκεῖ μετοχίου τοῦ Ἀγίου Διονυσίου Ἀθανάσιος Ν. Τσουκαλᾶς ἐτῶν 67 ἐκ Βολυμῶν, ἐτραυματίσθησαν δὲ σοβαρῶς περὶ τοὺς 15. Ἐν τῷ δήμῳ Ἀρτεμισίων σχεδὸν πᾶσαι αἱ οἰκίαι κατέπεσον, φρονεθείσης μόνον τῆς Μαγδαλινῆς Πυρρομάλλη ἐτῶν 60 ἐν χωρίῳ Γαλάρω Μεγάλῳ. Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ δήμῳ Μεσογαίων οὐδὲν θύμα, ἐκτὸς τῶν κατωτέρω τραυματισθέντων, ἐν μὲν τῷ Σκουλικιάδῳ, πρωτεύουσῃ τοῦ δήμου, ἡ Ἀδαμαντίνη Ι. Κεφαλλινῶς χήρα Ἰωάννου Μαρκεσίνη, ἐν δὲ τῷ Δράκῃ ἡ Ἐλένη Γ. Μπάφη σύζυγος Διον. Στεριώτη καὶ ἡ Ἀγγ. Κ. Μπάφη σύζυγος Σκοπιώτου Στεριώτη καὶ ἐν τῷ Ἀγ. Δημητρίῳ ἡ Πηγὴ Δ. Μάνεση σύζυγος Δημ. Μάνεση. Ἐν τῷ δήμῳ Ἰρλιαίων πλεῖστοι οἰκίαι κατέστησαν ἀκατοίκητοι, ἄνευ οὐδενὸς θύματος. Ἐν τῷ δήμῳ Ἀρκαδίων ὀλίγαι οἰκίαι κατηδαφίσθησαν, πλεῖστοι κατέστησαν ἐτοιμόρροποι, καὶ περὶ τὰς 50 ἀπέμειναν κατοικήσιμοι· κατέστη δ' ἐτοιμόρροπος καὶ ὁ ἐν Τραγκαίῳ νῶς τοῦ Ἀγ. Νικολάου, ὁμοίως δὲ τὸ ἐν τῷ χωρίῳ Γερακαρίῳ Ἄνω κωδωνοστάσιον τοῦ ναοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Θύματα ἐν τῷ δήμῳ τούτῳ δὲν ἐγένοντο, πλὴν τοῦ Παναγιώτου Παπαγεωργιοπούλου ἐν τῷ χωρίῳ Γερακαρίῳ Μέσῳ ὅστις ἐπληγώθη κατὰ τὴν κεφαλὴν, καταπεσόντος τοῦ χόλου τινὸς τῆς οἰκίας του. Τέλος ἐν τῷ ὀρεινῷ δήμῳ Ἐλατιῶν ὀλίγαι οἰκίαι ἐκρημνίσθησαν, πολλὰ δὲ κατέστησαν ἀκατοίκητοι, ἄνευ τινὸς θύματος εὐτυχῶς.

Τοιαῦται ἐγένοντο περίπου αἱ ἐν τῇ νήσῳ καταστροφαί, σημειωτέον δ' ὅτι πολλοὶ βράχοι ἐκ τῶν ΝΑ καὶ ΝΔ μερῶν τῆς νήσου κατέρρευσαν καὶ ὅτι πολλοῦ ἀπεσπάρθησαν μεγάλοι λίθοι, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ἐν τῷ πρὸς τὸ ΝΑ ἄκρον τῆς νήσου ἀκρωτήριον Ἰέρακι, ἐν τῇ οὕτω καλουμένῃ „Νέα Ροῦγα“ μεταξύ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγ. Νικολάου ἔς τὴν Γαῖδουροταβέρνα καὶ τῆς οἰκίας Στίβενς ἐν τῇ τοποθεσίᾳ „Κάραβο“ ἢ „Ὀμικρο“ καὶ ἄλλοι πολλαχοῦ. Ἐπίσης κατέρρευσαν καὶ πολλοὶ ἀνεμόμυλοι ἐν οἷς καὶ μέγας τις τοιοῦτος ἐν Λιθακιᾷ καὶ δένδρα ὄχι ὀλίγα καὶ ἄνθρωποι πολλοὶ ἐβρίβηθησαν χαμαί. Μεταξὺ των τελευτ. τούτων, τοὺς ὁποῖους ὁ σεισμός ἐβρίβη χαμαί συγκαταριθμεῖται καὶ ὁ ἀξιόλογος καὶ ἱκανώτατος νέος κ. Διον. Ἄντ. Καντακίτης, ὅστις μᾶλλον διαβεβαίωσεν ὅτι εὕρισκόμενος κατὰ τὴν ὥραν τοῦ σεισμοῦ, χάριν κυνηγίου, εἰς θᾶσιν „Βαρικὰ ἢ Ἀνεμοκούλουμους“ πλησίον τοῦ Λούρου, τοσαῦτον ἀνετινάχθη ἐκ τῆς δονήσεως, ὥστε εἶδε τὴν θάλασσαν, ἐν ᾗ αὐτὴ δὲν φαίνεται ἐκ τοῦ μέρους ἐκεῖνου, ἕνεκα τῶν ἐκεῖ λοφίσκων ἄμμου, οἵτινες ἐμποδίζουσι τὴν θέαν. Ὁ Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Στροφάδων καὶ Ἀγ. Διονυσίου

Σεβασμ. Σεραφείμ Μπάσας έβεβαιώσεν ήμᾶς, ὅτι κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ σεισμοῦ τῆς 5.ης Ἀπριλ. πλέων εἰς Στροβόλους καίμακρὰν εὐρισκόμενος τῆς Ζακύνθου περὶ τὰ 15 μιλία ἠθάγη τὸν σεισμόν ἐκ τῆς ἀνατινάξεως τοῦ πλοίου, τοσοῦτον ὥστε ἐνόμισεν ὅτι τοῦτο ἠγάπησεν τὸν Ζακύνθον διεκρινεν μετ' ὀλιγοῦ ἰσθεντοῦ Σκοποῦ νέφος κονιορτοῦ ἀνυψούμενον ὡπερ προήχθετο ἐκ τῆς καταπτώσεως τῶν περὶ τὰ ΝΑ τῆς νήσου βράχων. Καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐγένοντο ζημιαὶ ἀκόποιαι, ἐλλειψεὶ χώρου καταλλήλου, παραλειπομένῃ τοῦ παρόντος.

Ἐν τῷ σεισμῷ τούτῳ πολλὰ τε περίεργα δύνανται νὰ παρατηρήσῃ, οἷον λ. χ. πλείσται οἰκίαι δυνάμεναι ν' ἀντιστήσιν κατὰ τοῦ σεισμοῦ ἐπ' αὐτὸν, διότι κείμεναι πικραπλευρῶς μεγάλων τοιοῦτων καταπλακώθησαν ὑπ' αὐτῶν καταρρευσαθῶν. Γοῖχοι μεγάλων κτιρίων ἐκ πηλοῦ καὶ λίθων ἐκτισμένοι διελύοντο πίπτοντες εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθησαν, πάλλαχον δὲ καὶ διετηρήθησαν μᾶλλον τῶν ἀσβεστοκτιστῶν τοιοῦτων, διαλυόμενοι ὑπὸ τῶν σεισμῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐνῶ τοῦναντίον συνέβη εἰς τοὺς ἀσβεστοκτιστούς, Διελύοντο μὲν οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐν μέρει εἰς τρίματτα, ἀλλ' ἐπιπτον συγχρόνως καὶ ἀδιάλυτοι μεγάλοι ὄγκοι, μεγάλας ἐπιφέροντες καταστροφάς. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματι, ἡ διόροφος οἰκία τοῦ λογίου φίλου Δ. Ἡλιακοπούλου, καθ' ὅλην στερεωτάτη, καταστράφη, διότι ἐπ' αὐτῆς εἶχον πέτεϊ ὄγκοι λίθοι ἐκ τῆς Ν. πλευρᾶς τοῦ μεγάρου τῶν ἀδελφ. Τσιλιάνη. Τὸ μέρος τοῦ θεάτρου, ὅπου ὁ Πολιτικός Σύλλογος «Λομβάρδος» καταστράφη, διότι ἐκ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τοῦ κυρίως θεάτρου κατέπεσαν ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ Συλλογοῦ διαπεράσαντες τὰ σανιδώματα καὶ μέχρι τοῦ υπογείου φθάσαντες μεγάλοι ὄγκοι λίθοι. Ἡ πτώσις ὁμοίου ὄγκου καὶ ἀλλὰ τοιαῦτα. Ἐντέθεν ἀγόμεθα εἰς τὴν σκέψιν ὅτι ἵσως ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν κατασκευάζον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς οἰκίας των ἐκ πηλοῦ μᾶλλον ἢ ἐξ ἀσβεστοῦ. Ἐπίσῃ οἰκίαι νέαι, στερεώταται θεωρούμεναι, ὁποῖαι αἱ τοῦ Σβορώνου, τοῦ Γκιούρου καὶ ἄλλαι κατέστησαν ἐρείψιμοι, ἐνῶ τοῦναντίον ἄλλαι ἀρχαιότεραι, αἰτινες ἐνόμιζέ τις ὅτι εἰς βίαιαν τινὰ πνοὴν ἀνέμου θὰ κατέρρευον, διετηρήθησαν ἄθικτοι ἢ τοῦλάχιστον ὑπέστησαν ζημίας πολὺ ὀλιγωτέρας τῶν πρώτων. Τοιαύτας παρατηρήσεις πλείστας ὅσας δύνανται νὰ ἐπιφέρῃ. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἀνθρώπων οὐχὶ ὀλίγον δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ὁ σεισμός. Οὕτω λ. χ. ἀπέθανον ἐκ φόβου, ἐνεκα σεισμοῦ γενομένου τὴν 26 Ἰανουαρίου ἔ. ἔ. ὁ Ἀναστάσιος Ἱερ. Κωνστ. Βαρβίας ἑτῶν 40, πολλοὶ δ' ἐπαθον διανοητικᾶς ἢ νευρικᾶς διαταραξέας καὶ ἄλλοι εἰς ἐκάστην δάνησιν σεισμοῦ, αἰτινες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁμοιάζουσι πρὸς θόρυβον ἀνατινασσομένου ἐν τῇ φάτῃ τοῦ ἵππου, αἰσθάνονται τὴν καρδίαν καὶ τὰ γόνατα αὐτῶν ἐκλυόμενα. Εἶθε τὰ τραγικώτατα θεάματα, ἅτινα προτῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἐσχάτως ἐξετυλίχθησαν, νὰ μὴ ἐκτυλιχθῶσιν ἐν

ἄλλη τινὶ χώρᾳ! Εἶθε τὰς ἀγωνίας καὶ τοὺς τρόμους ἡμῶν οὐδεὶς λαὸς νὰ δοκιμάσῃ! Εἶθε ἰέλος καὶ τὸ φόβον στοιχεῖον νὰ παύσῃ λυμαινόμενον τὴν περίχλευτον τοῦ Ἰονίου νύμφην, τὴν ἀπυχὴν μας νύμφον, πρὶν ἀποθάνωμεν ἐκ τῆς ἀληθείας ἐκ φόβου καὶ ἀγωνίας, ἢ πρὶν τελειώσωμεν οἱ πάντες καρδιακά!

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΤΟ ΕΑΡ

«Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου.» (Ψαλμὸς ΡΑ'.—24)

Ἐν ἀπάσῃ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους, ὁ Θεὸς ἀπειδῶς διαχέει τὰ ἀνεξάντλητα δῶρα τῆς χάριτος καὶ τῆς παντοδυναμίας Αὐτοῦ! Οὐδέποτε ἀφῆκε, οὐδέ ἀφίνει νὰ παρέλθῃ ἡμέρα, ἢ ὥρα, χωρὶς νὰ δώσῃ δείγματα τῆς παρουσίας Του, τοῦ μεγαλείου Του. Καὶ ὅπως, τίνα δὲν καταπλήσσει ἡ λαμπρότης τῶν κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ὥραν θεῶν φαινομένων; Καὶ ὅταν ἡ χειμερινὴ ὥρα, ἀντὶ ἀνθῶν διασκορπίσῃ ἐφ' ἡμᾶς νιφάδας χιόνος, ἢ μεγελοπέριπτα τῆς φύσεως, καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ Δημιουργοῦ οὐκ εἰσὶν ἐπίσης θυμασταί;

Ἀλλ' ὑπ' ὁποίας ἰδίως καταλαμβανόμεθα τέρψεως, ὁποῖα ὄντως τὴν καρδίαν ἡμῶν πληροὶ εὐθυμίας κατὰ τὴν ἐαρινὴν τοῦ ἔτους ὥραν, ὅτε ἅπαντα ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἐκχέεται οὕτως εἰπεῖν εἰς τὰ ἀπειρα θέληγητρα τῆς φύσεως! Καθ' ἐκάστην ἐαρινὴν ὥραν ἡ φύσις ἐορτάζει τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὠραιότητα. Αἱ κρῆναι ὑπ' ἀνθηρῶν σκιαζόμεναι θάμνων, καὶ οἱ ῥύακες ἀπὸ τῶν ὀρέων καταβαίνοντες κυλίσουσιν ὑπὸ τὰς κρεμαστάς ἰτέας τὰ μορμουρίζοντα αὐτῶν ὕδατα. Ἡ ζωογόνος καὶ βελσαμώδης αὔρα ἡρέμα σείει τοὺς ἀμφιλαφεῖς τῶν δασῶν κλάδους, καὶ οἱ βᾶτοι βεβαρημένοι ὑπὸ τῶν ἀργυροφανῶν ἀνθῶν τοῦ ἔαρος, περιηχοῦσι τὸ γλυκύθυμον μινύρισμα τῶν πτηνῶν. Ἡ ἠχὴ τῆς κοιλᾶδος χαρμουσύνως ἐπαναλαμβάνει τὰ ἑλληγμάτα τῶν ποιμνίων, ἅτινα βόσκοντα ἐπὶ τῆς εὐθαλοῦς τοῦ λιμῶνος χλόης, φαίνονται οἰνοὶ θεοθυσιμένα ἐν τοῖς λαμπροῖς τῆς ἰρίδος χρώμασιν. Ἡ νεκρὰ καὶ ἡ ζωσα φύσις, τὰ ἄλογα ζῶα καὶ ὁ ἄνθρωπος, πᾶσα τῶν ὄντων ἡ ἀπειρία, ἅπαντα ἐν γενεῇ τὰ πλάσματα ἐκπέμπουσι παντοίους ἠδονὰς τῆς φύσεως, ὡς ἀποδίδουσι τὸν Πλάστην ἐν τοῖς κόλποις τῆς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἀνεγειρομένης καὶ ἀπὸ τῆς πρὸ μικροῦ νεκρώσεως αὐτῆς εἰς ὀργῶσαν ζωὴν ἀνακαλουμένης φύσεως. Τὸ Ἐαρ εἶναι

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΟΝ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ὁ Ἥγεμὼν τοῦ ἔτους· ἀντὶ μαργαριτῶν τὸ διάδημα αὐτοῦ περικοσμοῦ-
σιν οἱ μαρμαίροντες τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρες· ἀντὶ χρυσοῦ περικαλύπτεται
ὑπὸ τοῦ φωτὸς φλογεροῦ οὐρανοῦ· ἀντὶ δ' ἄλλων πολυτίμων λίθων
φέρει ἑκατομῦρια ψεκάδων πρωϊνῆς δρόσου στιλοῦσης ἐφ' ἐκάστης
ἀνθερίκης λειμωνήρους βοτάνης, ἐφ' ἐκάστου στάχυος· ἀντὶ πορφύρας
καὶ σφρικῶν περιβάλλεται ἐσθῆτα πεποικιλμένην διὰ τῶν γοητευτικῶν
χρωμάτων τῶν ἀνθέων καὶ τοῦ πολυποικίλου πτερώματος τῶν πτηνῶν.
Προβαίνει δὲ συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς πικτοδαποῦς εὐωδίας τῆς ἀπὸ τῶν
τροφερῶν καλύκων τῶν ἀνθέων ἀναπεμπομένης καὶ τὴν ἀτμοσφαῖραν
ὀλόκληρον πληρούσης καὶ ὑπὸ τῆς ἡδείας τῶν ἀγροτικῶν αὐλῶν μου-
σουργίας μεμιγμένης μετὰ τοῦ τερψιθύμου κελადήματος τῶν ἐναερίων
ᾠοιδῶν . . . . .

Τίς ἐν ὄψει τῶν θεῶν τούτων φαινομένων δύναται νὰ μείνῃ ἄνευ
συντριβῆς ἢ ἄνευ ἐκστάσεως ν' ἀτενίσῃ εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς Δη-
μιουργίας; Τίς δύναται νὰ μείνῃ ἄφωνος, ἐνῶ ἀπάσης τῆς φύσεως
ὁ ἐναρμόνιος καὶ σεμνὸς ὕμνος ἀφ' ὅλων τῶν λόφων καὶ τῶν κοιλά-
δων, ἀφ' ὅλων τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν ἄλσεων ἀναβαίνει μέχρις οὐρανοῦ;
Ὅποιοι ἐνθουσιαστικὸν ὄντως θέαμα παρίστησιν ἢ νέα αὕτη θαυμα-
στὴ πλάσις, ἐξερχομένη ἀπὸ τοῦ κενοῦ καὶ τῆς ἐρημίας τοῦ χειμῶ-
νος! Εἰς ἐποίας γοητίδας καὶ παρηγόρους μεταρσιώσεις περὶ μελλούσης
ζωῆς καὶ αἰωνιότητος διατίθῃσι τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἢ ἀκατάπαυτος
τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους μεταλλαγὴ! Ἡ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἔαρ
μετάβασις δὲν εἶναι ἄρα γε προγνωστικὸν σημεῖον τῆς ἀπὸ τοῦ χειμῶ-
νος τῆς ἐπιγείου εἰς τὸ ἔαρ τῆς οὐρανοῦ ζωῆς μεταβάσεως;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΑΝΤΩΝΕΛΛΟΣ

ΕΡΕΪΠΙΑ

Νύχτα παράδειρα, δέν με πειράζει
Κάτ' ἀφ' τὰ πόδια μου ἂν τρέμῃ ἢ γῆ·
Μέσα ᾗς τὰ ερείπια γιὰ μὲ χαράζει
Χρυσὴ καὶ ρόδινη μιὰ ἄλλη αὐγή.

Ἄγαλμ' ἀσύγκριτο καὶ μυρωμένο
Χρυσομαλλοῦσά μου πῶς σ' ἀγαπῶ
Σεισμούς καὶ βάσανα γιὰ σὲ ἀπομένω,
Δὲν ξέρω ὁ δύστηνος πῶς νὰ ᾗ τὸ πῶ.

Ἦλθα καὶ σ' εὔρηκα ἄλλη Ἀφροδίτη
Κάτω τὰ ξέπλεκα χρυσᾶ μαλλιά,
Κ' ἔλεγα ἐπλάσθηκες σ' ἄλλον πλανήτη
Μ' ἐρώτων ἄπειρα γλυκὰ φιλιὰ.

Εἶσ' ὅλη ἔρωτας· ἴστα δύο σου χεῖλια
Προβαίνει ἀσύγκριτη καὶ θεῖα σιγή—
Μόσχο, κινάμωμο, γλυκεῖα θανήλια
Τὸ κάθε βῆμά σου, χύνει ἴς τὴ γῆ.

Ἄσε ᾗς τὰ πόδια σου νὰ γονατίσω
Τὴ γῆς ποῦ στέκεσαι, γιὰ νὰ φιλῶ.
Ἄσε τὸ πάθος μου, νὰ σοῦ ἐζητήσω
Χωρὶς νῆ σκέφτομε καὶ νὰ ᾗμιλῶ.

Ἡ γῆς ἂν λόγιασε γιὰ νὰ χαλάσῃ
Ἄνοιξε ὀλόμυρη γιὰ μὲ ἀγκαλιά
Πάρ' με, ἢ ἀγάπη σου ἄς μ' ἀνεβάτῃ
Σ' ἄλλη ἀσφαλέστερη, κρυφὴ φωλιὰ.

Ἐκεῖ ποῦ πλάσθηκες καὶ πάλι ἄς πᾶμε
Γιὰ σὲ ᾗς τὸν Ὀλυμπο νεὰ βγαίνει αὐγή
Κ' ἐκεῖ ἀπὸ τ' ἄπειρο μαζὺ ἄς κυτᾶμε
Τὴ σεισμοβούλαχτη μικρὴ μας γῆ.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

ΕΙΣ

ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΕΝΗΣ ΚΟΡΗΣ

ΚΟΡΗ ἀγγελοκάμωνη, τί σ' ἔχει πικραμένη;
Στὰ μυρωμένα χρόνια σου ποιὰ βάσανα φωλιάζουν
Καὶ σῶχουν τὴν ψυχὴ βαρεῖα, τὴ νύχτη πληγαμένη;
Ἡ μέρες σου μαγιάπριλοι, καὶ λύπες σὲ σπαράζουν;

Ἄν τί ζητᾷς ἀπ' τὸ Θεὸ, ποιὰ νὰ γυρεύῃς χάρι
καὶ εὐχὴς ἢ ἄρα νὰ χέριμαί σου, στὸν οὐρανὸ ὑψωμένα;
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΣΤΑΥΡΟΣ Π. ΠΑΝΙΚΙΩΝ
ΥΠΕΡΕΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΡΑΧΗΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

κι' ἔχεις τὸ πρόσωπό σου ἄχνό κ' ἄν τὸ θολὸ φεγγάρι
καὶ τὰ μαλλιά σου ξέπλεγα, τὰ μάτια δακρυσμένα ;

Μὴ δέσσαι τὴ μάνα σου ὁ πλάστης· νὰ σοῦ γιάνη ;
μὴν εἶνε τὰ μνημόσυνα τοῦ γέρου σου, παρθένα ;
μὴν κάποια φιληνάδα σου κόντευει νὰ πεθάνη ;
'Ἡ 'πιθυμᾶς τ' ἀδέλφια σου νὰ ἐλθοῦν ἀπ' τὰ ξένα ;

Κρυφὸ μὴ τρώει μυστικὸ τὴν νεαρὴ καρδιά σου
τὸ πρῶτο σου τὸ αἶσθημα, μήπως ξεμολογιέσαι ;
μὴ θέλεις ἀνακούφισι, δροσιά, στὰ βάσανά σου
ἢ ἀγαπᾶς, παιδοῦλά μου, καὶ δὲν ἀνταχαλιέσαι ;

Ὅ,τι κι' ἂν λέη, κόρη μου, ἡ ἄγια προσευχὴ σου
δὲν εἰμπορεῖ παρ' ὁ καλὸς Θεὸς νὰ στοῦ χάριση
οὔτε κι' αὐτὸς δὲν θ' ἀρνηθῆ σὰν βλέπει τὴ μορφή σου
τὴν πληγωμένην σου καρδιά νὰ γιάνη, νὰ δροσίση

Δὲν εἰμπορεῖ, στὰ μάτια σου, ποῦ κλειοῦν τὸ οὐρανὸ του
καὶ στὰ μαλλιά σου πῶχουνε τοῦ ἡλίου του τῆ ἀχτιδες
νὰ ἀρνηθῆ τὴ χάρι του, νὰ λείψῃ τὴν εὐχὴ του
καὶ νὰ σ' ἀφήσῃ μοναχὴ στὰς πίκρας, στὰς ἐλπίδες . . . . .

Ληξόμορ: 1884.

Η. Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ.

ΛΥΣΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ

ΑΛΕΚΤΩΡ - ΑΛ - ΕΚΤΩΡ

Ἐλυσαν αὐτὸ οἱ ἀξιότ. κ. κ. Δ. Κούρτζολας (καθ.) Ἰωσήφ Σ. Γέγλης
(ἐμποροῦπάλ.) Κωνσ. Δ. Συγούρος τηλεγρ. (Πειραιεὺς)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ εἰς τὴν δροσίαν,

Ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς ἀράχνης

Μὲ τὸν Ἀπρίλιον ἀναχωρεῖ

Μὲ τὸν Σεπτέμβριον θῆναι σάνη

(Ἀθῆναι)

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΕΩΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΓ. ΣΣ. ΥΠ. 66.009

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΕΩΡΙΟΥ
Μ. Ν. ΤΣΑΜΑΔΟΣ